

עבודת ישראל דברים לשמיני עצרת

במסכת תענית (ז א)¹ גדול יום הגשמים כיום שניתנה בו תורה שנאמר (דברים לב, ב)² יערוף כמטר לקחי ואין לקח אלא תורה שנאמר (משלי ד, ב)³ כי לקח טוב נתתי לכם. רבא אמר יותר מיום שניתנה בו תורה שנאמר יערוף כמטר לקחי מי נתלה במי הוי אומר קטן נתלה בגדול עכ"ל. נרמז בכאן על יום חג שמיני העצרת, וכינו אותו בשם יום הגשמים על שם שמברכים בו מוריד הגשם⁴ ונעשה בחינת גשמים יורדין. ואיתא במדרש תנחומא (פנחס טו)⁵ שהיה מהראוי להיות שמיני עצרת אחר החג חמשים יום כשם שיש מפסח ועד עצרת, אלא אמר הקדוש ברוך הוא חורף הוא ואינן יכולין להניח בתייהם לבוא לכאן, אלא עד שהן אצלי יעשו עצרת, מנין ממה שקראו בענין (במדבר כט, לה)⁶ ביום השמיני עצרת וגוי' עכ"ל

ומזה נבין בדעתינו שיש בידינו לתקן התיקונים מיום ראשון דסוכות עד שמיני עצרת כמו שאנו מתקנים מפסח ועד עצרת בימי ספירה לתקן עץ החיים, ומסתמא דרך אחד לימים אלו ואלו למביני מדע. ומהראוי היה גם כן לתקן זה בשבעה שבועות, אלא שחש הקדוש ברוך הוא עליהם כנ"ל במדרש. ולזה רמזו חז"ל גדול יום הגשמים, היינו שמיני עצרת, כיום שניתנה בו תורה, שהוא חג השבועות. אבל רבא פליג עליה ואמר דמעלתו יותר גדול שבו מטפטף מ"ח טיפין⁷ כנודע⁸:

¹ תלמוד בבלי מסכת תענית דף ז עמוד א: אמר רב יהודה: גדול יום הגשמים כיום שניתנה בו תורה, שנאמר יערוף כמטר לקחי, ואין לקח אלא תורה, שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו. רבא אמר: יותר מיום שניתנה בו תורה, שנאמר יערוף כמטר לקחי מי נתלה במי - הוי אומר: קטן נתלה בגדול.

² דברים פרק לב: (א) הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֶדְבָּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אֲמִר־יָי: (ב) יַעֲרֹף כְּמֹטֶר לִקְחִי תִזְלַל כְּטָל אֲמִרְתִּי כְּשֶׁעִירָם עָלִי-דָשָׁא וְכַרְבִּיָּם עָלִי-עֶשֶׂב:

³ משלי פרק ד פסוק ב: (ב) כִּי לִקְחַ טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אֶל-תַּעֲזָבוּ:

⁴ משנה מסכת תענית פרק א משנה א: [*] מאימתי מזכירין גבורת גשמים רבי אליעזר אומר מיום טוב הראשון של חג רבי יהושע אומר מיום טוב האחרון של חג

⁵ מדרש תנחומא (בובר) פרשת פינחס סימן יג: כל שבעת ימי החג היו מתפללין לטללים, ויום האחרון מתפללין על הגשמים, לכך נפטרים מן הסוכה, כדי שיתפללו בלב שלם על הגשמים, ואעפ"כ יום טוב האחרון עולה לימות החג, למה שכך כתיב עצרת תהיה לכם, והיתה ראויה להיות אחר החג חמשים ימים, כשם שעצרת אחר הפסח חמשים ימים, אלא אמר הקדוש ברוך הוא חורף הוא, ואינן יכולים להניח בתייהם ולבא לכאן, אלא עד שהן אצלי יעשו עצרת, מנין ממה שקראו בענין ביום השמיני עצרת.

⁶ במדבר פרק כט (פינחס): (לה) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם כָּל-מִלְאָכְתָּ עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

⁷ זוהר - מדרש הנעלם כרך א (בראשית) פרשת חיי שרה דף קכה עמוד א: בארבעה פעמים בשעה בכל יום עדן מנטף על הגן ויוצא מאותם הטפות נהר גדול המתחלק לארבעה ראשים ושמונה וארבעים טפות מנטף בכל יום ומשם שבעים אילני הגן הדא הוא דכתיב (תהלים קד) ישבעו עצי יי', רבי תנחום אמר מהכא (שם) משקה הרים מעליותיו אי זו היא עליה זהו עדן, ועדן באיזה מקום הוא רבי יהודה אמר למעלה מערבות הוא, ר' יוסי אמר בערבות הוא דהא תנן שם גזי חיים טובים ברכה ושלום ונשמתן של צדיקים והגנוז העליון הוא עדן למטה מכוון כנגדו גן בארץ ונטל ממנו שפע בכל יום, א"ר אבהו שמונה וארבעים נביאים עמדו להם לישראל וכל אחד נטל בחלקו תמצית טפה אחת מאותם טפות של עדן שהם שמונה וארבעים טפות

עבודת ישראל מסכת אבות פרק ב משנה ח: דאיתא (זוהר ח"א קכה א) כי בכל יום ויום יורדין מ"ח טיפין לגן עדן ושם מקבלין הנביאים, ולזה היו מ"ח נביאים, והשיריור יורדין לכל העולמות התחתונים וכזה יורד בכל יום, וזהו המחשך בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, המחשך מורה על אלו מ"ח טיפין הנ"ל, והן הנה השפעות קדושות איך לעבוד את הבורא יתברך שמו. והן הכרוזים המוזכרים בש"ס שיוצאין בכל יום שובו בנין שובבים

⁸ ספר מגלה עמוקות על התורה - פרשת האזינו: משה זכר ד' רוחות בפסוק כי מד' נהרות שהם בד' רוחות יוצאין מ"ח טיפין בכל יום וגרמו למטר ז"ש יערוף כמטר לקחי כי כל נביאים נוטלין נבואתם ממישה ז"ש לקחי הכל לזקחין ממנו ומהם יצאו מ"ח (מגילה יא) נביאים ז' נבואות ה"ן קרבו ימ"ך בכלל על מ"ח נביאים ז' נביאות: